

Efla hf
Ólafur Árnason
Höfðabakka 9
110 Reykjavík

Reykjavík, 2. febrúar 2012

Tilvísun: 201112043 / 5.2

Efni: Kísilmálmverksmiðja PCC á Bakka - ákvörðun um tillögu að matsáætlun.

Í samræmi við 8. gr. laga nr. 106/2000 m.s.b. um mat á umhverfisáhrifum er hér kynnt niðurstaða Skipulagsstofnunar um tillögu Eflu hf. verkfræðistofu að matsáætlun um Kísilmálmverksmiðju PCC SE á Bakka við Húsavík, Norðurþingi.

Efla sendi Skipulagsstofnun erindi dags. 30. desember 2011 ásamt tillögu að matsáætlun:

PCC SE. Kísilmálmverksmiðja á Bakka við Húsavík, með allt að 66 þúsund tonna framleiðslugetu. Efla verkfræðistofa. 21. desember 2011.

Skipulagsstofnun leitaði umsagna um tillögu framkvæmdaraðila hjá eftirtöldum aðilum í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum: Norðurþingi, Fornleifavernd ríkisins, Hafrannsóknarstofnuninni, Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra, Mannvirkjastofnun, Umhverfisstofnun, Veðurstofu Íslands og Vinnueftirliti ríkisins. Skipulagsstofnun kynnti tillöguna einnig á heimasíðu stofnunarinnar.

Skipulagsstofnun bárust umsagnir og athugasemdir frá eftirtöldum aðilum: Norðurþingi með bréfi dags. 24. janúar 2012, Fornleifavernd ríkisins með bréfi dags. 17. janúar 2012, Hafrannsóknarstofnuninni með bréfi dags. 11. janúar 2012, Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra með bréfi dags. 19. janúar 2012, Mannvirkjastofnun með bréfi dags. 18. janúar 2012, Umhverfisstofnun með bréfi dags. 20. janúar 2012, Veðurstofu Íslands með bréfi dags. 16. janúar 2012 og Vinnueftirliti ríkisins með bréfi dags. 16. janúar 2012. Skipulagsstofnun bárust einnig frekari upplýsingar frá framkvæmdaraðila í kjölfar umsagna með tölvupósti dags. 26. janúar 2012.

NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum hefur Skipulagsstofnun farið yfir framlagða tillögu Eflu hf. að matsáætlun ásamt þeim umsögnum sem borist hafa stofnuninni. Skipulagsstofnun fellst á tillögu framkvæmdaraðila að matsáætlun með þeim viðbótum sem Efla verkfræðistofa setti fram í bréfi dags. 26. janúar 2012 og með eftirfarandi athugasemdum.

Umfang og áherslur mats á umhverfisáhrifum

Loftgæði og útblástur. Í kafla 4.2.3 í tillögu að matsáætlun er fjallað um útblástur. Skipulagsstofnun telur brýnt í ljósi umsagnar Veðurstofu Íslands að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir hvaða upplýsingar um veðurfar liggja til grundvallar spám um dreifingu loftborinnar mengunar og hvernig þeirra upplýsinga var aflað.

Skipulagsstofnun telur brýnt að fram komi hvort afmarka þurfi þynningarsvæði vegna loftborinnar mengunar. Verði niðurstaðan sú að þess þurfi, þarf að gera tillögu um afmörkun þynningarsvæðisins í frummatsskýrslu og greina frá því hvað ræður stærð þess. Skipulagsstofnun telur jafnframt að gera þurfi grein fyrir mögulegum samlegðaráhrifum með annarri starfsemi sem áformað er að starfi á svæðinu, ef um er að ræða starfsemi sem losar að einhverju leyti sömu mengunarefni og kísilmálmverksmiðja PCC. Í slíkum tilvikum þarf að skoða sérstaklega hvort samlegð mengunarefna af ólíkum uppsprettum hafi áhrif á stærð þynningarsvæðis. Þá er nauðsynlegt að gera grein fyrir því hvers konar mengunarvarnarbúnaði er ætlað að nota og hver sé virkni hans við hreinsun mengunarefna.

Úrgangur og mengunarefni. Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir öllum úrgangi og losun mengunarefna frá starfseminni. Brýnt er að aðskilja umfjöllun um fastan, fljótandi og loftborinn úrgang í frummatsskýrslu. Gera þarf grein fyrir förgun alls úrgangs eftir uppruna og flokkum. Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að í frummatsskýrslu verði birt tafla yfir helstu mengunarefni þar sem komi fram uppruni mengunarefnanna, magn mengunarefna á hvert framleitt tonn afurða sem og heildarmagn mengunarefna sem losuð eru á hverju ári.

Pungmálmar og þrávirk lífræn efni. Skipulagsstofnun telur í ljósi umsagnar Umhverfisstofnunar brýnt að í frummatsskýrslu komi fram hvort einhverjir þungmálmar eða lífræn sambönd á borð við PAH (einkum BaP) og díoxín berist út í umhverfið. Gera þarf grein fyrir losun efnanna t.d. á ári, styrk þeirra og mögulegum áhrifum.

Brennanleg efni og slökkvilið. Í ljósi umsagnar Mannvirkjastofnunar telur Skipulagsstofnun brýnt að í frummatsskýrslu verði lagt mat á hvort slökkviliðið á svæðinu hafi yfir að ráða nægjanlegum mannafla og búnaði til að geta brugðist við bruna eða mengunarslysum ef þau eiga sér stað í kísilmálmverksmiðjunni. Reynist slökkviliðið ekki nægjanlega öflugt þarf að gera grein fyrir því hvernig fyrirtækið hyggst bregðast við því.

Áhrif á votlendi. Í kafla 4.2.6 í tillögu að matsáætlun er fjallað um áhrif á gróður og fuglalíf. Í ljósi umsagnar Umhverfisstofnunar telur Skipulagsstofnun nauðsynlegt að gerð verði grein fyrir allri skerðingu votlendis sem mögulega kann að verða vegna byggingar kísilmálmverksmiðjunnar. Fram þarf að koma hvar komi til greina að endurheimta votlendi í stað þess sem fari forgörðum. Skipulagsstofnun minnir á að þann 13. maí 2002 úrskurðaði umhverfisráðuneytið um mat á umhverfisáhrifum vegna jarðganga og vegagerðar á norðanverðum Tröllaskaga. Í úrskurðinum var sett skilyrði þess efnis að endurheimta skyldi votlendi að minnsta kosti til jafns að flatarmáli og það votlendi sem raskast eða verður fyrir áhrifum við fyrirhugaða framkvæmd. Skipulagsstofnun vekur athygli á því að úrskurður ráðuneytisins var stefnumótandi fyrir allar stærri framkvæmdir í kjölfarið.

Fornleifar. Skipulagsstofnun tekur undir með Fornleifavernd ríkisins og minnir á að auk þess að fjalla um fornleifar á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði í frummatsskýrslu þarf að gera grein fyrir niðurstöðum mats á áhrifum framkvæmdarinnar á fornleifar og mótvægisáðgerðum sem áætlað er að grípa til vegna fornleifa sem kunna að vera í hættu vegna framkvæmdarinnar. Staðsetningu fornleifa og afstöðu þeirra til fyrirhugaðs framkvæmdasvæðis þarf að sýna á korti eða loftmynd.

Stórslysavarnarreglur. Skipulagsstofnun tekur undir ábendingar í umsögn Vinnueftirlits ríkisins og telur brýnt að í frummatsskýrslu komi fram hvort einhver efni sem gætu gert að verkum að verksmiðjan falli undir reglugerð nr. 160/2007 um varnir gegn hættu á stórslysum, séu þau í nægjanlegu magni. Efnin sem til greina koma eru fyrst og fremst: Próþangas (kallað LPG í skýrslunni), lægri mörk eru 50 tonn; súrefni, lægri mörk eru 200 tonn; kolefnisfóðringarefni, lægri mörk eru á bilinu 5 – 50 tonn eftir gerð efna. Í tillögu að matsáætlun kemur ekki fram magn efna sem geymt verður á svæði verksmiðjunnar. Er því

ekki hægt á þessu stigi að segja til um hvort verksmiðjan falli undir reglugerðina. Fyrirtækinu ber því að skoða þau mál m.t.t. ofangreindrar reglugerðar og gera grein fyrir magni efnanna í frummatsskýrslu.

Kafla 4.2.8. Samfélagsleg áhrif. Þegar kemur að efnistökomum í frummatsskýrslu telur Skipulagsstofnun rétt að benda á að skv. dómi Hæstaréttar nr. 671/2008 um lagningu Vestfjarðavegar frá Bjarkarlundi að Eyri í Reykhólahreppi þá er ekki gert ráð fyrir að þættir sem eru tengdir tilgangi og markmiði framkvæmdar séu umhverfisþættir sem leggja eigi mat á í ferli mats á umhverfisáhrifum.

Hins vegar er unnt að gera grein fyrir ávinningi sem stefnt er að með markmiðum fyrirhugaðrar framkvæmdar og eiga að hafa í för með sér jákvæð áhrif á samfélag, í sérstökum kafla framar í frummatsskýrslunni.

Starfsleyfi. Skipulagsstofnun hvetur til þess að samhliða frummatsskýrslu verði unnin drög að starfsleyfi sem verði birt sem viðhengi með frummatsskýrslu. Með því móti er unnt að áætla leyfða losun helstu mengunarefna á starfstíma verksmiðjunnar.

Sigurður Ásbjörnsson

